

— pokloni prof. J. Poklukar tudi meni, češ, naj jih obrnem po njihovem namenu slovenstvu, vzlasti slovenskemu šolstvu v prid.

Po vsem tem se sme reči, da je Metelko, kar je pri šoli in slovenščini zaslužil, tudi za šolo in za slovenščino založil, in — kolikor so premalo čislali ga v življenji, toliko bolj ga hvalimo po smerti in ga vsled tega še v prihodnje slavili bodo hvaležni učenci in učitelji slovenski.

Šolsko obzorje.

Iz Budanj. Z dušno hrano — hvala bodi Bogu! — preskerbljeni smo slovenski učitelji dovolj. Da bi nam pač kmalu zlato solnce boljše prihodnosti zasvetilo tudi, kar zadeva naše materialno stanje! Vsaki novi list tega ali unega časopisa pazno pregledujemo, da bi zasledili kako veselo vest, da nam je zaželjena šolska postava za Kranjsko poterjena. Iz drugih dežel so pregnali prislovico: „Quem dii odere . . .“, Bog daj, da bi se tudi na Kranjskem to skoraj zgodilo! No, saj smo pa Kranjci navajeni povsod(?) zadnji biti, torej „upaj serce žalosti!“ Pa kaj bom dalje tugoval, to vse nič ne pomaga, rajši si čem glavo ubijati s tem, kako bi si svoj borni stan zboljšal. Toda premišljum in tuhtam, pa boljsega dosedaj nisem mogel ukreniti, kakor za učitelja taki-le jedilni red: za zajuterk: nič; za kosilo: študiranje nove šolske postave; za večerjo: nič. Ob delavnikih bom nosil suknjo narobe, a v nedeljo na lice. Naročil se bom na vse šolske časopise, plačal pa nobenega. Na ta način bom prav izverstno shajal, si bom lahko tudi kaki sold za starost prihranil. Ko nam bo pa „fortuna“ milejša, potem bom zavergel svoje „izverstno“ iznajdbo, ter hočem živeti, kakor se spodobi omikancu in učitelju na kmetih. Koliko je do tistega časa, ne vem. —

Rekel sem, da smo slov. učitelji z dušno hrano preskerbljeni. Kdor ne verjame, naj vzame v roko „Učit. Tovarša“ in „Slov. Učitelja“. Ne manjka se nam gradiva kot učitelju, pa tudi ne kot odgojniku. „Tovariš“ piše bolj za odgojnika*, a »Slov. Učitelj« bolj za učitelje, in tako imamo blaga na obe strani. Če se smemo ozirati na ljudsko menenje (in to je menda ena sedmih velevlasti), morem povedati, da sedanjega »Tovarša« hvalijo **. Tudi »Slov. učitelj« je zelo marljiv in ima dobro voljo koristiti učitelju po njegovih principih. —

Naj mi bo dovoljeno izreči, da se naši gg. učitelji vse premalo s dopisovanjem vdeležujejo naših šolskih listov. Terdil mi je sicer svoje dni sosed učitelj, da je prederzno od naročnika tega ali unega lista, tırjati, naj bi tudi s dopisovanjem list podpiral. »Hlapca plačujem zato, da mi dela«, rekel je prijatelj moj; ali je imel prav ali ne, naj sodijo drugi; jaz menim, da časopisi tem bolje, vstrezajo željam svojih naročnikov čem več imajo dopisnikov. Več glav, več vé. In saj naši časopisi ne delajo iz dobičkarije; nekteri še celo v lastno škodo; vendar pa je delalec vreden plačila.

Kaj pa bi pisali? pravi ta, pa uni. Res je, da ima učitelj malokaj novic, toda véasi je majhina šolska drobtinica veliko vredna. Da se mi ne bo

* Ni ga šolskega nauka v ljudski šoli, o katerem bi „Tov.“ že ne bil pisal; pa gradiva nam vendar ne manjka; o svojem času zopet kaj iz šole. Vred.

** Misli o tem so zelo različne. Vred.

reklo: »drugim svetuješ, sam pa ne storiš!« zato hočem v prihodnjem »Tov.« naznanjati, kaj sem doživel tu in tam na šolskem polji. Za danes pa z Bogom!

Lavračev Ivan.

Iz Cerkijan na Gorenjskem. (Vabilo.) Od mnogih strani se obračajo prijatelji petja s prošnjo do mene, naj bi jim razposlal svoje pesmice pod naslovom: »Napevi cerkvenih pesem, postavil Andrej Vavken, učitelj v Cerkljah.« Ker so mi pa 2., 3., 4., in 5 zvezek (1 zvezek še ima g. Giontini v Ljubljani) že davno vsi pošli, ter ne morem vstreti njihovim željam, zato me je volja ove pesmice v drugo natisniti dati, toda le pod tem pogojem, da mi blagovolijo prijatelji cerkvenega petja svoja naročila že naprej na poštnih listnicah (pošta Cerklje na Gorenjskem) objaviti, da izvem, ali mi bo moč z naročnino pokriti stroške. Ako bo število obilno, pošljem vrh starih tudi nekaj zvezkov novih v tisk, ker je res živa potreba, da se vkorenini čvrsto petje med prostim ljudstvom. Ko bi se pa oglasilo le premalo naročnikov, moram se vé da, tisk opustiti.

Andrej Vavken.

Iz Ljubljane. O naši deželni šolski postavi čula se je poslednji čas čudna novica, ktera je sum zaganjala na deželni odbor, da te toliko težko pričakovane postave še sedaj ni odposlal v višje poterjenje na Dunaj, in res, katerega iz med učiteljev bi to zeló ne osupnilo? »Novice« 26. preteč. m. nam pa o tej zadevi tako-le poročajo: — »Schant's so ist der nationale Landesausschuss« — so pridigovali unidan neméurski patroni »Schulzeitunge« zbranim učiteljem — da so ga morali podregati, naj vendar pošlje v deželnem zboru sklenjeni šolski postavi na Dunaj! — Mi za gotovo vemo, da to ni res. Deželni odbor je imel koj pripravljene vse naj nujniše postave za odposlanje; al reklo se mu je od c. k. deželne vlade (po kateri morajo vsi sklepi zborovi na Dunaj iti), da ne sprejme izdelanih postav z dodanim pisanim zapisnikom, ampak da morajo dodani biti tudi tiskani stenografični zapiski. Deželni odbor je pošiljal svojega tajnika dan za dnevom do tiskarnic, da je priganjal tisek, in ko je bil ta izgotovljen, ste bile postavi brz izročeni vladi. To je resnica.

— V seji srenjskega odbora 14. preteč. m. je srenjski svetovalec dr. Schöppel v imenu denarnega oddelka poročal o vravnjanji plač sedanjih mestnih učiteljev in je nasvetoval, da naj se mestnim učiteljem od 1. jan. t. l. odloči 600 gld. letne plače, podučiteljem pa 480, ravnateljema mestnih šol, Praprotniku in Belarju, naj se pusti sedanja službina doklada (100 gold.) in naj se dodá še vsakemu po 120 gold. za stanovanje, tudi da naj se učiteljem Praprotniku, Belarju in Schottu dovoli prva petletna doklada s 60 gold. Srenjski svetovalec g. R. Pirker nasvetuje, da naj se tudi učitelju Raktelju dovoli prva petletna doklada; srenjski svetovalec g. Mahr pa govori tudi za učitelja Močnika, da naj se mu dovoli doklada; srenjski svetovalec g. Zupančič nasvetuje povišano plačo tudi učiteljema Zimi in Wisiaku za čas, ko sta bila v mestni službi. Po daljni obravnavi so bili prvi nasvetje enoglasno, drugi z večino glasov sprejeti. Ljubljanski mestni učitelji dobivali bodo tedaj od novega l. 1873. sedajnim okoliščinam bolj primerno povišano plačo, kar vsi mestni učitelji hvaležni pozdravljamo.

— »Glasbena Matica« ima tudi nalog, nabirati po vsej slovenski zemlji narodne pesni, ki se nahajajo med ljudstvom in skerbeti za to, da se te pesni v lepi uredjeni zbirki na svitlo dajo.

Vabijo se tedaj vsi rodoljubi, ki so zmožni narodne melodije zaznavati, da nabirajo kakor čebelice po celem Sloveniji naše mične ljudske pesni, ter da jih pošljejo »Glasbeni matici« za uredjenje zbirke.

Pri nabiranju narodnih pesni je treba natančno zapomniti pri vsaki pesni: v katerem kraju se je dobila, kdo jo je nabiralca pel, v katerih krajih in ob katerih prilikah jo narod poje, dalje je dobro, če se tudi pristavi, je li pesen že stara ali novejša. Ako se nahaja, da je na ene in iste besede več melodij, naj se vsi napevi zabilježijo, isto tako, če so na eno melodijo razne pesni.

Društvu je ustrezno, če se mu pošljejo melodije le enoglasno napisane, boljše je, ako mu dohajajo večglasno sestavljene, poglavitno je pa zmirom, da se gleda na to, da je prvotna melodija nepopačena, ter da ostane na tanko tako zapisana, kakor se je čula med narodom.

Naj bi se torej vsi rodoljubi, posebno pa čestiti gg. duhovniki, učitelji, dijaci in drugi strokovnjaki prav živo poprijeli te za našo narodno glasbo jako važne nabire; — posebno sedaj, ko se bliža poletni čas, naj bi se potrudili izobraženi narodnjaki v najvišje koče, da se nam ne izgubi ena ali druga dragocena pesmica. Vzlasti stare ljudi poiščite, da vam zapojó stare, le še redko nahajoče se pesni.

Odbor »Glasbene matice« bo z iskreno hvaležnostjo prejemal te zaklade narodne poezije in jih vestno po zaslugi in po vrednosti nagradil.

Pošiljajo naj se »narodne pesni« društvu tajniku g. Vojtehu Valenti, čitalničnemu pevodnju v Ljubljani, kateremu bo nalog, da z artističnim odsekom Glasbene Matice kritično uredi zbirko in jo spravi v tisk.

Odbor tega društva razpisuje tudi 10 gl. darila za naj boljšo mašo.

— »Narodna šola« če dalje veselejšo napreduje; vsaki dan dobivamo nove ude in zdatne darove. Poslali smo že šolskega blaga skoro vsem udom, ki so se o pravem času oglasili. Za 1 gl. vložnine daje se 2—3 gold. govornine. Ako se oglasi več udov, bodemo ložeje dajali še večja darila. »Laib. Schulztg.« pravi, da je poglavitni namen »Narodne šole« ta, da narodnim učiteljem pomaga spečevati njihovo »slabo robo«. Praprotnikovo »Spisje« in »Slovnica« ste sedaj že v tretjem natisu, in tuvi Tomšičev »Nazorni nauk« in »Naravoslovje« je že pošlo, in se pripravlja za drugi natis, tedaj se vidi, da jima ni treba »Narodne šole« za to, da bi po njej svoje blago v denar spravljala. Ni nas volja in nas ne bode, da bi se z »Laib. Schulztg.« prepirali, a to konstatiramo, da iz vsake njene verstice diha zagrizeno sovražstvo do narodnih učiteljev in cicer ravno od tiste strani, od ktere smo se razpora naj manj nadejali.

Razpis učiteljskih služeb na Kranjskem.

Pri ljudski šoli v Preski nad Ljubljano s 400 gl. letne plače (brez cerkvenikove in orglarjeve službe) s prostim stanovanjem; okrajni šolski svet ljubljanske okolice v Ljubljani do 5. t. m. —

Pri ljudski šoli v Šent-Vidu pri Podpeči z 293 gl. 80½ kr. letne plače; okrajni šolski svet v Kaméniku do 30. marca t. l. — Pri ljudski šoli v Zalem logu; okrajni šolski svet v Kranji (ker se do sedaj še nihče ni oglasil, se obrok za prošnje podaljša) do 16. t. m.

Na Stajerskem. Pri dvorazredni šoli pri sv. Miklavžu podučiteljeva služba z 240 gl. letne plače in 60 gl. dokl. in s stanovanjem; okraj. š. svet v Ormužu do 15. t. m.

— Pri ljudski šoli v Reborji (Post Drachenburg) z letno plačo 400 gl. in 60 gl. doklade s stanovanjem; okrajni šolski svet v Kozjem do 31. marca t. l.